

Analysavdelningen**Föredragande**
Erica Finnerman
Utredare010-4700365
erica.finnerman@uhr.se**PM****Diarienummer**
4.1.2-964-2016**Datum**
2016-11-22**Postadress**
Box 45093
104 30 Stockholm**Besöksadress**
Wallingatan 2
111 60 Stockholm**Telefon**
010-470 03 00**Organisationsnummer**
202100-6487www.uhr.se

Sammanställning av inkomna synpunkter (remissvar) - Föreskrifter om ändring i Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:1) om grundläggande behörighet och urval

Remissvar

Av sammanlagt 63 remissinstanser har 46 besvarat remissen. 21 remissinstanser tillstyrker förslaget, har inget att erinra eller har inga synpunkter, tre avstår från att yttra sig, 13 tillstyrker förslaget men har synpunkter på innehållet i någon del av förslaget. Sju avstyrker delar av förslaget, tillstyrker andra delar eller har inga synpunkter på de övriga delarna av förslaget. Två remissinstanser yttrar sig utan att varken tillstyrka eller avstyrka.

Förutom svar från remissinstanser har 119 remissvar inkommit från organisationer, privatpersoner och företag. Merparten av dessa svar gäller förslaget om en ny skala för betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate (IB). Övriga synpunkter gäller förslaget om en ny skala för betyg från Europaskolan (European Baccalauréate, EB).

Några av remissvaren är undertecknade av sammanlagt drygt 450 namn, där man motsätter sig förslaget om en ny skala för betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate. Utöver dessa har en petition, "Stop unfair conversion of Swedish IB students", undertecknats av 13 777 personer.

Ett flertal remissinstanser finner att förändringen av betygsskalorna behövs som en följd av att betygsgruppen Blex tas bort i samband med antagning till utbildning som börjar efter den 31 maj 2017 men menar att det är problematiskt att tiden mellan beslut och ikraftträdande är kort.

De flesta remissinstanserna har inte tillstyrkt eller kommenterat specifikt gällande de två bilagorna.

Nedan kommenteras hur remissinstanserna och övriga som lämnat synpunkter ser på olika delar av förslaget.

Tillstyrker/inga synpunkter/avstår

24 remissinstanser tillstyrker, har inget att erinra eller har inga synpunkter alternativt avstår från att yttra sig gällande Universitets- och högskolerådets (UHR:s) förslag.

Avstyrker

Sju remissinstanser avstyrker delar av förslaget men tillstyrker andra delar eller har inga synpunkter gällande övriga delar av förslaget.

Informationsinsatser och utbildningsinsatser

Flera remissinstanser konstaterar att det kommer att bli svårt att nå ut med information om förändringarna till presumtiva studenter. Det har även framförts att det inte funnits någon information om kommande förändringar gällande skalor för utländska betyg.

Skolverket framför att det inte tydligt framgår att förändringarna ska gälla de elever som tar examen från Europaskolan vårterminen 2017.

Kommentar

I samband med att UHR 2014 tog fram beslut om meritpoängskompensation för sökande med äldre betyg aviserade myndigheten till remissinstanserna att en översyn av betygsskalor skulle ske men att förändringen inte kunde genomföras förrän betygsstatistik från två årskullar från gymnasieskola 2011 fanns tillgänglig.¹

UHR kommer att uppdatera informationen på Antagning.se inför anmälan till höstterminen 2017 och i bedömningshandboken för antagningshandläggare. UHR kommer även, via nyhetsbrev och de sidor som vänder sig till vägledare, ytterligare förtydliga och sprida information om förändringen till vidareinformatörer och andra nyckelpersoner.

UHR vill förtydliga att förändringen gäller samtliga sökande med en förutbildning från de betygssystem som redovisas i föreskriften. Anledningen är att den största gruppen sökande som söker till program och kurser som vänder sig till nybörjare är svenska gymnasister med betyg i skala A-F. De som har betyg från äldre svenska betygssystem, framförallt de med höga betyg, har i stor utsträckning redan påbörjat sina högre studier.

¹ Föreskrifter om ändring i Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:1) om grundläggande behörighet och urval - konsekvensutredning s.2-3 (Dnr 3.1. 2333-2014).

Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Åtta remissinstanser anser att det är för kort tid mellan beslut och ikraftträdande. De anser att ikraftträdandet bör ske senare då det är många elever som planerat sina studier efter gällande regler och att det kan vara svårt att nå ut med information om förändringarna i god tid.

Ålands landskapsregering föreslår att ändringen införs i samband med antagningen 2019 för att eleverna ska hinna påverka sina gymnasiebetyg och två remissinstanser, Lycee St. Louis Stockholm och Lycee International St. Germain-en-Laye, framför att om beslut trots allt fattas, bör ikraftträdandet ske om fem år för att elever ska kunna planera sina studier bättre.

Handelshögskolan i Stockholm anser att de som redan påbörjat studier på IB-programmet ska beräknas enligt den nu gällande skalan, en åsikt som delas av Sveriges kommuner och landsting.

Jönköping University föreslår att skrivningen gällande ikraftträdande ändras så att antagningsomgången för internationella sökande undantas. Alternativet att flytta fram ikraftträdandet till januari 2018 anser de inte är att föredra då informationsmaterial om att betygsgruppen Blex försvinner vid urval till utbildningar som påbörjas efter juni 2017 redan spridits.

Merparten av övriga svarande, förutom en privatperson, vill att förslaget gällande förändrade skalor för betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate och/eller betyg från Europaskolan (European Baccalaureate) ska dras tillbaka. Om detta inte sker anser de att ikraftträdandet bör senareläggas, framförallt för de elever som just nu studerar på programmen.

Kommentar:

Tiden för ikraftträdandet beror på den korta tiden, tre år, som Blex existerat och att en jämförelse av betygsskalor kräver ett dataunderlag på minst två årskullar. Betygsstatistik från Skolverket kan erhållas tidigast ett halvår efter det att en årskull lämnat gymnasiet. Till det tillkommer efterfrågan av dataunderlag från de olika betygssystem som ska jämföras.

UHR anser att det är av vikt att det sker en harmonisering av betygsskalorna i samband med att betygsgruppen för de med gymnasieexamen tas bort, trots att det innebär att informationen till presumtiva sökande inte kan ske i den tid, minst ett år innan beslut tas i kraft, som är önskvärd. Om inte det preliminära meritvärdet för de med utländska meriter ändras kommer meritvärderingen inte att ske på likvärdiga villkor.² Det innebär att en systematisk orättvisa kommer att föreligga till svenska gymnasisters nackdel.

² Med utländska meriter menas här de utländska betyg som i föreskriften ska meritvärderas på särskilt sätt.

I rapporten *Antagning till högre utbildning höstterminen 2016 – analys av antagningsomgångarna och trender i antagningsstatistiken*, framgår att sökande med betyg från GY2011 fått en ökad möjlighet att antas till utbildningar där det krävs ett högt meritvärde. Författarna ser det som sannolikt att detta har att göra med att gruppen behöriga sökande som genererar platser till urvalgruppen Blex är nästan 50 % större ht 2016 jämfört med ht 2015 och att denna urvalsgrupp därmed fått fler platser. Detta kommer sannolikt att medföra att chanserna för dessa sökande att bli antagna inte kommer att minska särskilt mycket i samband med att Blex tas bort. Dock gäller denna bedömning under förutsättning att de utländska betygsskalorna harmoniseras med svenska betyg från gymnasieskola 2011; ”Utan en anpassning kommer sannolikt sökande med utländska betyg att hösten 2017 stå sig än starkare i konkurrensen till högmeritutbildningar”.³ Att införa förändringen är nödvändig för att uppnå likvärdighet.

UHR kommer att med jämna intervaller revidera föreskrifterna gällande skalor för utländska utbildningar i syfte att upprätthålla likvärdigheten vid antagning till högre utbildning i Sverige.

Bilaga 3 och bilaga 5

Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) anser att den nya metoden för beräkning av preliminärt meritvärde för utländska utbildningar bör ersätta den nuvarande eftersom den bättre tar hänsyn till skevheter i fördelningen mellan de svenska och de utländska betygen.

Stockholms universitet uttrycker tveksamheter med att använda UHR:s beståndsregister för att jämföra sökande med utländska betyg med sökande med examen från gymnasieskola 2011.

Lunds universitet tillstyrker bilaga 3.

SLU framför att förslaget, bilaga 5, innebär en mer generös bedömning för betyg från EB och IB.

Lunds universitet ifrågasätter varför UHR valt att endast jämföra med betygsunderlag från naturvetenskapligt program och inte alla högskoleförberedande program.

Kommentar

UHR har valt att jämföra med naturvetenskapligt program mot bakgrund av att det programmet uppvisar likheter med bilagans betygssystem avseende

³ **Antagning till högre utbildning höstterminen 2016**

Analys av antagningsomgångarna och trender i antagningsstatistiken, Universitets- och högskolerådet, ISBN 978-91-7561-037-5

studieförmåga och studieinnehåll samt övergång till högre studier. UHR har inte funnit skäl att göra en annan bedömning.

Betyg från Europaskolan

Skolverket förutsätter i sitt remissvar att UHR har använt samma statistiska underlag vid jämförelse med betyg från Europaskolan som vid jämförelse med IB. Skolverket noterar att resultat på högskoleprovet för elever på EB inte har räknats in när det gäller att ytterligare undersöka om utbildningarna är likvärdiga. Enligt konsekvensutredningen har detta gjorts för elever från IB.

Kommentar

UHR har använt samma statistiska underlag vid jämförelse med betyg från Europaskolan som för betyg för utbildning som leder fram till International Baccalaureate. UHR har genomfört en jämförelse med resultat på högskoleprovet för elever från Europaskolan men det statistiska resultatet är inte signifikant. Trots detta har UHR funnit anledning att justera det remitterade förslaget och använda det högsta värdet i varje percentil för elever med betyg från Europaskolan då UHR menar att betyg från Europaskolan i sammanhanget ska behandlas på likvärdigt sätt som betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate.

Omräkning till ny skala

Utöver svar från remissinstanserna har synpunkter även kommit från enskilda som avstyrker förslaget. De anser att den nya skalan ger en markant försämring för elever med betyg från Europaskolan och att den nya skalan är rent matematisk till skillnad mot tidigare omräkningsmetoder. Vidare framförs det att UHR bör justera sin metod för om 2020 för att hantera den kommande förändringen av Europaskolans betygsskala som träder i kraft detta år.

Kommentar

Den tidigare omräkningsmetoden var även den rent matematisk men UHR anser att det betyg (Note finale/final note) som utfärdas från Europaskolan ska användas vid antagning till högre utbildning i Sverige. Det är ett sammanvägt resultat över elevens prestation. UHR har som princip att använda betygssystemens framräknade värden när sådana finns tillgängliga.

UHR kommer att se över skalan för betyg från Europaskolan i samband med att Europaskolan ändrar betygsskalan.

Betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate

Tre remissinstanser avstyrker förslaget. Fem remissinstanser tillstyrker förslaget men har vissa synpunkter. Övriga remissinstanser som tillstyrker förslaget har inte lämnat synpunkter gällande förslaget om ny skala för utbildning som leder fram till International Baccalaureate.

Remissinstanserna som avstyrker förslaget anser att den föreslagna skalan gör det ogynnsamt för elever på IB.

Sveriges kommuner och landsting vill ha en förnyad genomgång, analys och förtydligad redovisning av den nu föreslagna meritvärdesskalan avseende IB.

Sveriges utlandsundervisningsförening (SVIV) i samverkan med organisationen Svenskar i världen anför att IB-utbildningen är bland de mest krävande utbildningarna på gymnasienivå som finns i världen, att kurserna i utbildningen har högre akademisk nivå, att IB-elever presterar bättre än elever i det svenska systemet och missgynnas om de båda systemen likställs, att IB-elever inte kan konkurrera kompletta, att det råder betygsinflation i det svenska betygssystemet och om förslaget blir verklighet blir det lättare att bli antagen till utländska prestigeuniversitet än till motsvarande program på svenska universitet.

Association of IB Schools, ASIB, anser att det inte framkommit något i förslaget som motiverar en ändring av konverteringsskalan och anser därför att den nuvarande skalan ska behållas, alternativt ska gränsen för 20,00 sänkas till 38 poäng. De anser inte att konverteringstabellen för 24-45 poäng speglar IB-programmets kvalitet. ASIB menar att förslaget bör byggas på kvalitativ analys snarare än den begränsade statistiska jämförelse som ligger till grund för nuvarande förslag. De framför även att om skalan trots allt ändras ska UHR göra en analys av statistiken åtminstone vartannat år.

Kommentar

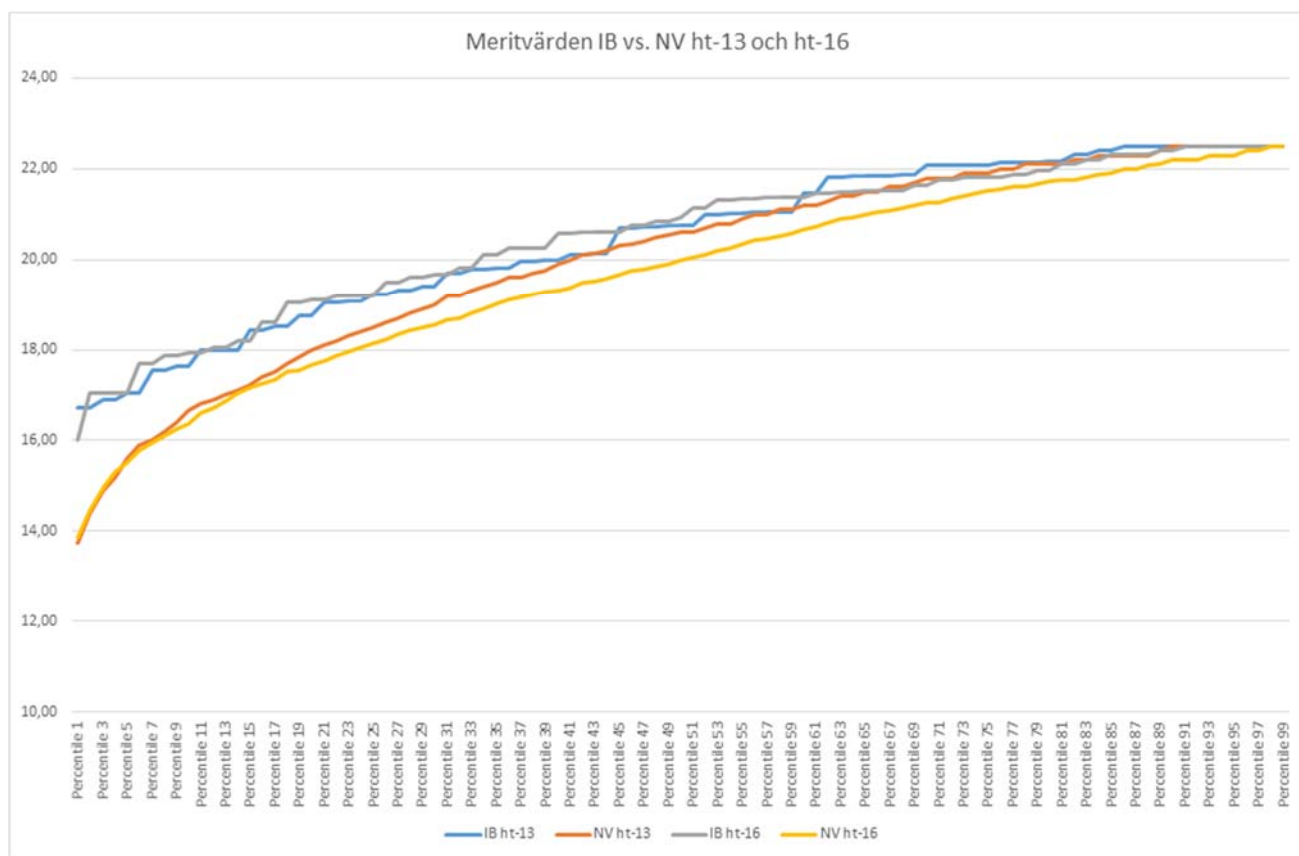
Vad gäller synpunkten att IB inte kan konkurrera kompletta konstaterar UHR att det inom IB finns en möjlighet att ta "retakes". Hur meritvärderingen behandlar "retakes" finns reglerad i föreskrifterna. Övriga synpunkter som framförs av SVIV är av en sådan karaktär som svårtligen kan verifieras och värderas eftersom det handlar om allmänna påståenden om hög kvalitet för IB-utbildningen, allmänt hög akademisk nivå på den utbildningen, allmänt bättre prestation av IB-elever och betygsinflation inom den svenska betygssystemet.

Det är nödvändigt att genomföra förändringarna, vilket framgår av tidigare kommentarer.

Fördelning av meritvärden

Bilden nedan visar fördelningen av meritvärden i UHR:s beståndsregister för sökande med omräknade betyg från IB enligt nuvarande skala och från naturvetenskapligt program ht 2013 och ht 2016. Figuren nedan visar jämförelsetalen i antagningsomgångarna HT2013 och HT2016 för sökande med betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureat (IB) och betyg från naturvetenskapligt program.

HT2013 var jämförelsetalen för sökande med betyg från IB (IB ht-13) snarlika jämförelsetalen från naturvetenskapligt program med skala IG-MVG (NV ht-13). För antagningsomgången HT2016 är jämförelsetalen för IB (IB ht-16) snarlik jämförelsetalen för HT2013 medan sökande med betyg från naturvetenskapligt program med skala A-F (NV ht-16) har klart lägre meritvärden.

Eftersom förslaget inte baseras på kvalitetsvärdering av olika betygssystem utan baseras på en matematisk jämförelse av betygsstatistik, då det är detta kriterium som används vid antagning i Sverige, har UHR inte valt att beakta dessa synpunkter.

UHR vill förtydliga att det är svårt att jämföra olika länders antagningssystem. Många länder använder flera kriterier vid antagning vilket Sverige inte gör.

Karolinska Institutet (KI) anför att utan föreslagna ändringar riskerar stora grupper av sökande med examen från Gy11 att missgynnas vid antagning till utbildningar som kräver maxbetyg.

Jönköpings universitet anser att UHR möjligen bör mildra skalan något eller införa ändringen i etapper eller inte införa skalan inför höstterminen 2017.

Chalmers tekniska högskola (Chalmers) redogör för en jämförelse mellan de utbildningar på Chalmers som haft störst konkurrens om platserna de tre senaste åren, där det krävts 36-39 poäng från IB. Chalmers gör en kvalificerad gissning, grundad på tidigare meritvärden, att det i den nya skalan istället skulle krävas omkring 37-39. Chalmers anför att samtliga antagna även skulle varit antagna om den nya skalan hade tillämpats. Vad gäller prestationerna ligger de i linje med prestationerna för studenter med jämförbara meritvärden från svensk gymnasieskola.

Handelshögskolan i Stockholm konstaterar att det vid Handelshögskolan finns en överrepresentation av antagna studenter från IB jämfört med antalet antagna från tekniska och naturvetenskapliga program. Båda grupperna har lika goda studieresultat. Handelshögskolan föreslår att UHR gör om percentilekvivaleringen så att jämförelsen sker på betygsunderlag från svenska IB-elever för att göra skalan mer rättvis.

Umeå universitet kommenterar att universitetet utgår från att avdelningen för bedömning av utländsk utbildning vid UHR har kontrollerat om International Baccalaureate (IB) ska ha en kapad skala eller ej.

Kommentar

UHR har gjort en ny percentilekvivalering baserad på svenska IB-elever. I sammanställningen används maxvärdena i varje percentil. Resultatet innebär en justering av den föreslagna skalan, vilket blir positivt även för IB-elever i utlandet.

Experter från avdelningen för bedömning av utländsk utbildning på UHR har varit delaktiga i arbetet med förslaget.

Övriga synpunkter

Utöver svar från remissinstanserna har synpunkter även kommit från organisationer, privatpersoner och företag. Synpunkterna är av samma slag som redan behandlats tidigare i sammanställningen. Dessa är negativa till förslaget.

En forskare i nationalekonomi är positiv till att skalan justeras, men menar att UHR bör jämföra med det naturvetenskapliga programmet. Han pekar på att om man jämför meritvärden från grundskolan så är studenterna på IB närmast identiska med dem på naturvetenskapligt program, där snittet är 266 för båda grupperna.

Kommentar

UHR har jämfört med naturvetenskapligt program 2014/2015 och gjort ytterligare jämförelse med statistik från endast svenska elever med betyg från utbildning som leder fram till International Baccalaureate.